Vlaams Parlement

363 (2019-2020) – Nr. 2
ingediend op 29 juni 2020 (2019-2020)

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
uitgebracht door Tine van der Vloet en Vera Jans

over het voorstel van decreet

van Katrien Schryvers, Koen Daniëls, Freya Saeys, Lorin Parys, Maaike De Rudder en Katja Verheyen

tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat de selectieve participatietoeslagen betreft

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding:

Voorzitter: Stefaan Sintobin.

Vaste leden:
Koen Daniëls, Lorin Parys, Elke Sleurs, Tine van der Vloet, Katja Verheyen;
Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters;
Maaike De Rudder, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;
Ann De Martelaer, Celia Groothedde;
Freya Van den Bossche.

Plaatsvervangers:
Allessia Claes, Piet De Bruyn, Freya Perdaens, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Vera Jans, Kurt Vanryckeghem;
Gwenny De Vroe, Sihame El Kaouakibi;
Johan Danen, Jeremie Vaneeckhout;
Conner Rousseau.

Toegevoegde leden:
Lise Vandecasteele.

Documenten in het dossier:
363 (2019-2020) – Nr. 1: Voorstel van decreet

In de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding werd op datum van dinsdag 23 juni 2020 een voorstel van decreet besproken tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat de selectie participatietoeslagen betreft. Het voorstel van decreet werd daarna aangenomen met unanimiteit van stemmen.

(Tijdens de vergadering waren alleen de commissievoorzitter en de commissiesecretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, de plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

1. Toelichting door Katrien Schryvers namens de indieners van het voorstel van decreet

Bij de aanvang van haar uiteenzetting wijst *Katrien Schryvers* erop dat het bij het groeipakket gaat om een geïntegreerd systeem van gezinsbijslagen. De selectieve participatietoeslag (de vroegere schooltoeslag) maakt daar deel van uit. Hij geldt voor kinderen die onderwijs volgen in een onderwijsinstelling die door de Vlaamse Gemeenschap wordt erkend, gefinancierd of gesubsidieerd en die opgroeien in een gezin met een laag inkomen. Het bedrag van die selectieve participatietoeslag hangt af van het gezinsinkomen, maar ook van de opleiding van de leerling en van de gezinssamenstelling.

Sinds de introductie van het groeipakket wordt die selectieve participatietoeslag ook zo veel als mogelijk automatisch toegekend en uitbetaald bij het begin van ieder schooljaar. De cijfergegevens over de afgelopen periode tonen aan dat heel wat meer kinderen en jongeren beroep kunnen doen op deze selectieve participatietoeslag.

In de regelgeving die afkomstig is uit het beleidsdomein Onderwijs en waar de schooltoeslag vroeger onder viel, lag het ijkmoment – het tijdstip waarop de gezinssamenstelling wordt gecontroleerd – op 31 december van het lopende schooljaar. Dat werd ook zo overgenomen in de regelgeving met betrekking tot het groeipakket.

In de periode tussen het begin van het schooljaar in september en het tijdstip waarop de gezinssamenstelling wordt gecontroleerd op 31 december van het lopende schooljaar, kunnen er zich echter wijzigingen voordoen in de gezinssamenstelling. Dit kan verschillende gevolgen hebben. Zo kan het zijn dat gezinnen die een verhoogd bedrag gekregen hebben, hierdoor – na 31 december – onderhevig worden aan een terugvordering. Dat kan voor de betrokken gezinnen leiden tot onverwachte financiële problemen en tot heel wat administratieve rompslomp. Omgekeerd zijn er ook gezinnen die, hoewel manifest kwetsbaar, initieel een verlaagd bedrag krijgen.

Om die redenen wordt in het voorliggende voorstel van decreet voorgesteld om het ijkmoment te vervroegen naar 31 augustus van het schooljaar voorafgaand aan de uitbetaling. Het is daarnaast ook de bedoeling om dit systeem al vanaf 1 augustus eerstkomende te laten ingaan, zodat al voor de uitbetalingen die vanaf 1 september zullen gebeuren voor het komende schooljaar, de gezinnen het correcte bedrag zullen ontvangen.

De spreekster preciseert dat een en ander dus niet leidt tot een hogere of een lagere tegemoetkoming, maar wel tot de toekenning van een bedrag dat ab initio juist is. Men vermijdt louter dat er met terugvorderingen of bijstortingen moet

gewerkt worden. Het eindresultaat blijft finaal hetzelfde voor de betrokken gezinnen.

2. Bespreking

Ann De Martelaer heeft op de betreffende website de selectieve participatietoeslag opgezocht. Ze heeft daarbij vastgesteld dat er naast de schooltoeslag ook een kleutertoeslag bestaat. Ze had nu graag vernomen of die eveneens is meegenomen in het voorliggende voorstel van decreet. Dat blijkt alleszins niet uit de verstrekte toelichting.

Er waren vorig eindejaar ook wel wat problemen rond de laattijdige uitbetaling van de schooltoeslagen. Als het nieuwe ijkmoment nu op 31 augustus wordt gesteld, vreest het lid dat de uitbetalingsdatum voor sommigen toch weer later zal uitvallen. Men moet nu immers meer gegevens hebben voor er uitbetaald zal worden. Men zou dus met de beste bedoelingen wel eens tot een latere betaling van de selectieve participatietoeslag kunnen komen.

Verder vraagt ze of ze het goed begrepen heeft dat voor de gezinnen waarvan de samenstelling wijzigt na 31 augustus, de toeslag toch behouden blijft overeenkomstig de toestand op die 31e augustus.

Hannes Anaf steunt de aanpassing van de regelgeving die beoogd wordt met dit voorstel van decreet. Hij refereert aan een vraag om uitleg die hij een tweetal weken geleden gesteld heeft over de schooltoeslag. Het ging daarbij met name over de relatie met het type van onderwijs dat gevolgd wordt. Een terugstap van het lager onderwijs naar het kleuteronderwijs, bijvoorbeeld, zou niet mogen leiden tot een terugvordering. Integendeel zelfs, dergelijke overgang zorgt de facto immers vaak voor een meerkost omdat een kind ingeschreven is geweest in twee richtingen. Hij dringt erop aan om ook deze bekommernis mee te nemen in dit wetgevend initiatief.

Koen Daniëls stelt dat het voorliggende voorstel van decreet de grote verdienste heeft dat het rekening houdt met de gezinssamenstelling (en enkele andere factoren) zoals die is op quasi hetzelfde moment dat de toeslag wordt toegekend (de uitbetaling gebeurt immers in september). De twee gegevenheden worden maximaal in elkaars nabijheid gebracht, waardoor ze zo goed als mogelijk met en bij elkaar zouden moeten aansluiten. Dat is zondermeer een goede zaak.

Voor wat de kleutertoeslag betreft preciseert hij dat die onafhankelijk is van het inkomen. Het gaat dus over een vast bedrag. Dit in tegenstelling tot de schooltoelage die in verschillende vormen bestaat: een minimumvariante, een integrale toeslag, een uitzonderlijke toeslag. Welke toeslag het wordt, wordt bepaald aan de hand van een puntenschaal waarbij rekening wordt gehouden met zaken als het kadastraal inkomen, het inkomen, de gezinssamenstelling enzovoort.

In het verlengde hiervan wil de spreker ook nog even terugkomen op een ander punt. Al in 2012 werd immers opgemerkt dat er voor wat de schooltoeslag betreft, met name in het secundair onderwijs, momenteel maar weinig onderscheid is tussen de verschillende studierichtingen. Voor wat het voltijds secundair onderwijs betreft, kent men qua tegemoetkoming de leerlingen van het derde leerjaar van de derde graad (het zogenaamde zevende jaar), het leren en werken en de verpleegkunde in hbo5 (hoger beroepsonderwijs 5). Maar voor de rest is de tegemoetkoming voor iedereen dezelfde. In de Commissie voor Onderwijs is nochtans al meermaals vastgesteld dat de kost van een studierichting soms heel sterk kan verschillen tussen het algemeen secundair (aso), het technisch secundair (tso), het beroepssecundair (bso) en het kunstsecundair onderwijs (kso). Iemand die leert voor kok komt veel duurder uit dan een student wiskunde-wetenschappen. De

N-VA vraagt dat dit verder gemonitord zou worden. Dat engagement is ondertussen ook genomen in de Commissie voor Onderwijs. Op basis van de resultaten van die monitoring dient dan bekeken te worden of de schooltoelage desgevallend verder gemoduleerd zou kunnen worden. Ook wat dit betreft dient de tegemoetkoming zo dicht mogelijk aan te sluiten bij de werkelijkheid.

Afsluitend affirmeert Koen Daniëls nog dat zijn fractie het voorliggende voorstel van decreet zal goedkeuren, kwestie van het zo snel mogelijk in voege te laten treden. Op die manier kan het al toegepast worden voor het komende schooljaar.

Katrien Schryvers bevestigt op haar beurt dat de kleutertoeslag onafhankelijk is van de gezinssamenstelling en dus ook niet onder dit voorstel van decreet gevat hoefde te worden. Op de vraag of een vervroeging van het ijkmoment tot 31 augustus niet tot gevolg zal hebben dat de uitbetaling de facto later zou kunnen komen voor sommige gezinnen, stelt het lid dat zulks alleszins de bedoeling niet kan zijn. Een nog vroeger ijkmoment is echter evenmin aangewezen, aangezien er zich dan tussentijds opnieuw wijzigingen kunnen voorgedaan hebben in de gezinssitutatie die tot terugvordering of bijpassing kunnen nopen. De beide data zo nauw mogelijk op elkaar laten aansluiten, lijkt de enige sluitende optie te zijn.

Voor wat de problematiek betreft van de schooltoeslag voor kinderen die in de loop van het schooljaar overgaan naar een hoger of een lager jaar, stelt de spreekster vast dat deze kwestie reeds op 9 juni laatstleden in deze commissie aan de orde is geweest. Uit de bespreking van de betreffende vraag om uitleg heeft het lid onthouden dat het hier toch wel over een andere problematiek gaat. Verschillende fracties hebben de minister in dit verband ook duidelijk gemaakt dat dit element best zou worden meegenomen in een verdere evaluatie. Het moet dus nog verder bekeken worden. Het voorliggende voorstel van decreet is echter bewust beperkt gehouden, omdat er enige urgentie is. Het heeft immers betrekking op schoolgaande kinderen en jongeren voor wie er vanaf september/oktober een uitbetaling zal komen en van wie de ouders dus best nu al niet meer te maken zouden mogen krijgen met terugvorderingen of bijpassingen.

Ann De Martelaer komt nog even terug op haar vraag of gezinnen waar de situatie verandert na 31 augustus toch het volledige schooljaar recht zullen houden op de toelage die ze verworven hebben op grond van de toestand die bestond op die 31e augustus voorafgaand aan het schooljaar. *Katrien Schryvers* antwoordt daar bevestigend op.

Suzy Wouters van haar kant, verklaart dat haar fractie het voorliggende voorstel van decreet zal steunen. De voorgenomen aanpassing is immers een goede zaak. Ze hoopt dat men hierdoor de niet correcte uitbetalingen, die in het verleden al eens voorkwamen, zal kunnen vermijden.

3. Stemming

Ter stemming gelegd worden de artikelen en het geheel van het voorstel van decreet tot wijziging van het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat de selectieve participatietoeslagen betreft, aangenomen bij unanimiteit van 14 stemmen.

Stefaan SINTOBIN,
voorzitter

Tine VAN DER VLOET
Vera JANS,
verslaggevers